

TEZA:

Obwiniony radca prawny został uniewinniony od zarzucanych czynów, jednak powinien uwzględniać odbiór jego wypowiedzi przez przeciwnika swojego klienta i unikać retoryki i zwrotów, które mogą przyczynić się do eskalacji konfliktu stron. Nawet działając w granicach rzeczowej potrzeby można te same treści wypowiadać w różny sposób tak aby nie urazić drugiej strony. Obwinionemu zabrakło nieco empatii co jednak nie doprowadziło do odpowiedzialności dyscyplinarnej ale granica jest tu nieostra.

WO – 158 /22

ORZECZENIE

z dnia 16 lutego 2023 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/
Sędziowie: SWSD Katarzyna Broclawik
SWSD Rafał Rybnik

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Dariusza Drozdowskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lutego 2023 r. sprawy

radcy prawnego D. S., nr wpisu (...)

obwinionego o popełnienie 4 przewinień dyscyplinarnych polegających na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego, w tym 2 przewinień z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, przewinienia z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 38 ust. 1 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz przewinienia z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 12 ust. 3 i art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu odwołania pokrzywdzonej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 23 lutego 2022 r., sygn. akt OSD 3/22:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;
2. koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.800 zł (słownie jeden tysiąc osiemset złotych) ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w dniu 23 lutego 2022 r. w sprawie OSD 3/22 przeciwko radcy prawnemu D. S. (nr wpisu (...)), obwinionemu o to, że:

1) w dniu 30 lipca 2020 r. , wykonując czynności zawodowe w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich pod sygn. akt: III RC 150/20, użył w treści pisma procesowego zatytułowanego jako „zażalenie na postanowienie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do zażalenia” sformułowania: *„Nie jest to pierwszy przypadek złego działania poczty. No cóż trudno mówić już o profesjonalnym dostawcy poczty, skoro Poczta potwierdziła, że np. zgubiła własne akcje spółkowe.”*, co stanowi postępowanie sprzeczne z zasadami etyki, noszące znamiona przewinienia dyscyplinarnego przekroczenia granic wolności pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych oraz niezachowania umiaru i taktu w swoich wystąpieniach,

tj. o naruszenie postanowienia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 tej ustawy w zw. z art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

2) w dniu 3 grudnia 2020 r. w (...), wykonując czynności zawodowe w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich pod sygn. akt: III RC 150/20, użył w treści pisma procesowego zatytułowanego jako „pismo pełnomocnika pozwanego” sformułowania: *„Za mało zręczne uznaję oburzenie powódki, która oświadczyła, że przecież Ukraińcom pomieszczeń gospodarczych nie wynajmie. Nie wiem jakie doświadczenia ma powódka z przedstawicielami narodu ukraińskiego (nie nie uprawdopodobniła).”*, co stanowi postępowanie sprzeczne z

zasadami etyki, noszące znamiona przewinienia dyscyplinarnego przekroczenia granic wolności pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych, wykonywania czynności zawodowych nieuczciwie oraz podawania nieprawdziwych informacji w piśmie procesowym, tj. o naruszenie postanowienia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 tej ustawy w zw. z art. 6 oraz art. 38 ust. 1 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

3) w dniu 7 sierpnia 2020 r. w (...), wykonując czynności zawodowe w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Okręgowy XIII Wydział Cywilny Rodzinny pod sygn. akt: XIII RC 1276/20, użył w treści pisma procesowego zatytułowanego jako „pismo powoda” sformułowania: *„Dorośle córki nie chcą kontaktu z matką. Efekt 09 sierpnia 2020 r. odbędą się chrzciny wnuka, Pozwana nie jest zaproszona. Jest to samodzielna decyzja córki. Jest to smutne i żenujące zachowanie kobiety, która porusza kwestię bycia ofiary przemocy domowej.”*, co stanowi postępowanie sprzeczne z zasadami etyki, noszące znamiona przewinienia dyscyplinarnego przekroczenia granic wolności pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych, niezachowania umiaru i taktu w swoich wystąpieniach oraz nie działania taktownie i bez uprzedzeń do strony przeciwnej,

tj. o naruszenie postanowienia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 tej ustawy w zw. z art. 12 ust. 3 oraz art. 38 ust. 1, 5 i 7 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

4) w dniu 7 sierpnia 2020 r. w (...), wykonując czynności zawodowe w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Okręgowy XIII Wydział Cywilny Rodzinny pod sygn. akt: XIII RC 1276/20, użył w treści pisma procesowego zatytułowanego: „pismo powoda” sformułowania: *„Pozwana nie posiada niezbędnego sprzętu gospodarstwa domowego. Wolne żarty.”*, co stanowi postępowanie sprzeczne z zasadami etyki, noszące znamiona przewinienia dyscyplinarnego przekroczenia granic wolności pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych oraz niezachowania umiaru i taktu w swoich wystąpieniach,

tj. o naruszenie postanowienia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 tej ustawy w zw. art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

uniewinnił obwinionego od wszystkich zarzucanych czynów, obciążając kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1. 800 zł Okręgową Izbę Radców Prawnych .

Orzeczenie to zaskarżyła pokrzywdzona, stwierdzając, że nie zgadza się z uniewinnieniem obwinionego i uznaniem przez OSD, że istniała rzeczowa potrzeba sporządzenie pism procesowych nacechowanych pomówieniami, kłamstwami i poniżaniem strony przeciwnej. Pokrzywdzona stwierdziła, że pisma te były agresywne i przyczyniły się do eskalacji konfliktu między stronami.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Rozpoznanie odwołania następuje w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów (art. 433 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych).

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Sąd dyscyplinarny I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie, zebrał materiał dowodowy i wyciągnął z niego właściwe wnioski.

W każdym z 4 przypadków użycia sformułowań, które zostały przez Rzecznika Dyscyplinarnego zakwalifikowane jako przekraczające granicę swobody wypowiedzi, da się je uzasadnić stanem sprawy i potrzebą reakcji na czynności procesowe, determinowaną interesem klienta. Z bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, na czele z wyrokiem z dnia 27 września 2012 r., SDI 24/12, wynika zaś, że przy ocenie zarzutu przekroczenia przez zawodowego pełnomocnika granic wolności słowa i pisma, należy w każdym przypadku osadzić wypowiedź radcy prawnego lub adwokata w realiach prowadzonej sprawy.

W niniejszej sprawie ocena kontekstu użytych zwrotów została w sposób wyczerpujący przeprowadzona przez OSD (k. 239-243) a Sąd odwoławczy w pełni ją akceptuje, co powoduje, że nie ma potrzeby powielania argumentacji przytoczonej w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 23 lutego 2022 r. Podkreślenia wymaga jedynie charakter postępowań, w których wypowiedzi obwinionego były formułowane. Zostały one użyte w sprawach o rozwód oraz o zaspokajanie potrzeb rodziny. Postępowania te dotyczą, siłą rzeczy, życia rodzinnego stron, wkraczają w sferę uczuć i budzą emocje, a ich

temperatura odbiega od typowych spraw cywilnych czy administracyjnych. Uzasadnia to w pewien sposób także nieco większą tolerancję dla języka uczestników tych postępowań, w tym także zawodowych pełnomocników.

Mając to na uwadze, Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał zaskarżone orzeczenie uniewinniające za prawidłowe.

Na marginesie jedynie wypada przypomnieć, że Kodeks Etyki Radcy Prawnego, w art. 48 i w art. 49 w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia czynów, stanowił, że radca prawny nie może naruszać godności osób uczestniczących w postępowaniu oraz publicznie okazywać swojego osobistego stosunku do osób, których dotyczą czynności przez niego wykonywane. Należy podkreślić, że u podstaw tej regulacji leży poszanowanie godności przeciwnika procesowego klienta, a radcy prawnemu nie wolno angażować się w sprawę i utożsamiać z interesem klienta tak dalece, żeby naruszało to jego niezależność (art. 7 KERP). Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozważał idącą w tym kierunku zmianę kwalifikacji prawnej w ramach zdarzenia historycznego opisanego we wniosku o ukaranie, ostatecznie jednak się na to nie zdecydował.

Podkreślenia wymaga natomiast to, że obwiniony powinien uwzględniać także odbiór jego wypowiedzi przez przeciwnika swojego klienta i unikać retoryki i zwrotów, które mogą przyczynić się do eskalacji konfliktu stron. Nawet działając w granicach rzeczowej potrzeby można te same treści wypowiadać w różny sposób. Odwołanie pokrzywdzonej świadczy o tym, że pokrzywdzona poczuła się dotknięta użytymi słowami, a obwinionemu zabrakło nieco empatii. W tym przypadku nie doprowadziło to jeszcze do odpowiedzialności dyscyplinarnej, ale granica jest tu nieostra i obwiniony w przyszłości w większym stopniu winien zachować do prowadzonych spraw zawodowy dystans.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie dopatrył się występowania w sprawie okoliczności uzasadniających zastosowanie z urzędu przepisów art. 439 i art. 440 k.p.k.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.